

Соња Н. Хорњак¹
ОШ „Жарко Зрењанин”, Зрењанин

Данијела Д. Ђорђевић
Универзитет у Београду
Пољопривредни факултет
Катедра за стране језике

Кристина В. Марковић
Универзитет у Београду
Пољопривредни факултет
Катедра за стране језике

ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА У НАСТАВИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА СТРУКЕ

Рад анализира концепт интеркултурне компетенције и њену заступљеност у настави страног језика струке у Србији. Циљ истраживања био је да се испита степен заступљености интеркултурне компетенције у настави страног језика струке на нефилолошким факултетима, као и да ли и у којој мери постоји свест о интеркултурној компетенцији и став према важности исте. Поред теоријске анализе проблема истраживања, рад садржи и резултате истраживања спроведеног међу предавачима страних језика струке на нефилолошким факултетима Универзитета у Београду, као и резултате истраживања спроведеног међу студентима Пољопривредног факултета Универзитета у Београду. Резултати истраживања указују на чињеницу да постоји прилично развијена свест и позитиван став према интеркултурној компетенцији. Добијени резултати показују да је значај интеркултуралне компетенције препознат како код предавача, тако и код студената. Стога се може закључити да би развијање интеркултурне компетенције требало да заузима важно место у курикулуму страних језика струке на нефилолошким факултетима.

Кључне речи: интеркултурна компетенција, страни језик струке, културолошке разлике, култура, интеркултурни говорник, културни обрасци, интеркултурни садржаји

1. УВОД

У циљу развијања комуникативне компетенције ученика од великог значаја је развијати интеркултурну компетенцију. Плурилингвизам је веома заступљен у европском контексту, а плурилингвалан ученик је отворенији ка другим културама и језицима (Заједнички европски оквир за живе језике 2002: 46).

¹ sonjahornjak@live.com

Захваљујући стицању интеркултурне компетенције, ученици развијају толеранцију према другим културама. Ученик не полази од нуле јер већ поседује одређена знања која му помажу да стекне мишљење о страниј култури и да пореди сличности и различитости двеју култура (Iglesijas Kasal 2003: 9). На овај начин ученик обогаћује и проширује своја знања (Denis i Matas Pla 1999: 89). Интеркултурни говорник је способан да уочи везе између сопствене културе и других култура, да објасни разлику и да је прихвати (Bajran i Fleming 2001: 16). Развијање интеркултурне компетенције веома је значајно јер се њеним развијањем боље схвата и сопствена култура (Peres 1996: 40).

Развијање интеркултурне компетенције такође подразумева препознавање следећих циљева: омогућавање да ученици развију и лингвистичку и интеркултурну компетенцију, да буду припремљени за интеракцију са припадницима других култура, да прихвате њихову различитост и да увиде да је то искуство које их обогаћује (Bajram, Gribkova i Starki 2002: 10).

Место интеркултурне компетенције је специфично у области изучавања страног језика струке с обзиром на то да у зависности од културе циљног језика постоји различита друштвена перцепција аспеката важних за језик струке. Пре свега се мисли на поимање времена и простора, пренос информација, који се разликују од културе до културе. Такође, у оквиру језика струке постоје културни обрасци који су условљени културом циљног језика. Стога је у настави страног језика струке интеркултурна компетенција од великог значаја јер се у процесу усвајања језика формира говорник који разуме различитости циљне културе и у складу са тим зна да поступи у одређеном комуникативном чину.

С обзиром на чињеницу да интеркултурна компетенција у страном језику струке код нас није довољно проучавана, предмет рада је анализа концепта интеркултурне компетенције и испитивање у којој мери је она заступљена у оквиру наставе страног језика струке у Србији. Циљ рада је и да се укаже на потребу изучавања интеркултурне компетенције у настави страног језика струке.

2. ТЕОРИЈСКИ ОКВИР

2.1. Дефиниција и значај интеркултурне компетенције

У оквиру комуникативне компетенције Мејер (1991: 137) граматичкој, социолингвистичкој, дискурсној и стратешкој компетенцији додаје и интеркултурну компетенцију. Према наводима овог аутора, интеркултурна компетенција представља способност особе да се понаша на одговарајући начин и прилагоди ситуацији при сусрету са ставовима и очекивањима представника других култура (Мејер 1991: 137). Стога интеркултурна компетенција подразумева одговарајуће познавање културних особености (Iglesijas Kasal 2003: 21).

Када је реч о концепту интеркултурне компетенције, истиче се „културни пртљаг” који ученик поседује када започиње процес учења страног језика. Потребно је да наставник уведе на час елементе обе културе, и матерњег и циљног језика, при чему су веома значајни афективни фактори који се јављају у контакту са новим језиком и културом (Vakas Ermida i Benavente 2002: 9).

У процесу учења страних језика дуго је важио стандард концепта *near nativeness*, односно ученик је имао циљ да постигне компетенцију језика која одговара нивоу изворног говорника циљног језика (Kramš 1993: 9). Бајрам и Зарате (1997: 10) су деведесетих година променили овај концепт, уводећи концепт *intercultural speaker*, односно да ученике треба описивати као интеркултурне говорнике (Бајрам, Зарате i Neuner 1997: 10). Бајрамов модел интеркултурне комуникативне компетенције обухвата пет различитих фактора: знање, став, вештине тумачења и повезивања, вештине откривања и интеракције и политичко образовање, при чему се укључује и критичка културна свест (Бајрам 1997, u: Ataj et al. 2009: 124). Де Паблос Ортега (2004: 18) укратко дефинише интеркултурног говорника као особу која поседује знања о више култура и која је способна да комуницира са људима из других окружења. Концепт интеркултурног говорника временом је нашао своје место како у различитим теоријским оквирима који се баве компетенцијама ученика, тако и у пракси.

2.2. Присуство интеркултурне компетенције у лингводидактичким документима

Концепт интеркултуралности присутан је у најзначајнијим лингводидактичким документима у сфери страних језика - Заједничком европском оквиру за живе језике (у даљем тексту ЗЕО) и Курикуларном плану Института Сервантес (Plan Curricular del Instituto Cervantes, у даљем тексту РСИС). ЗЕО (2002: 107–109) поред опште културе и социокулуролошких знања наводи и спознавање интеркултуралности, а такође говори и о интеркултурним склоностима и умећима у оквиру склоности и умећа (ЗЕО 2002: 109–110). Важан образовни циљ представља изградња интеркултурне личности (ЗЕО 2002: 111).

РСИС (2006: 12. поглавље) дефинише интеркултурну компетенцију као проширење друштвене личности ученика који се прилагођава и успешно укључује у интеракцију са особама из различитих заједница. Овај план обухвата развој и примену одређених знања, вештина и ставова, захваљујући којима ће ученик бити способан да тумачи значајне културне чињенице циљне заједнице, да се укључи у њу, да буде посредник између различитих култура, да превазиђе потенцијалне неспоразуме. Поред тога, ученик се изграђује као друштвена личност способна да живи у атмосфери толеранције (РСИС 2006: 12. поглавље).

По Курикуларном плану Института Сервантес интеркултурна компетенција подразумева шири ниво образовања ученика. Наиме, интер-

културне способности и ставови подразумевају формирање културног плуралног идентитета, асимилацију културних знања, културну интеракцију и медијацију (РСIC 2006: 12. поглавље). Имајући у виду све наведено, настава страног језика би на неки начин требало да омогући и помогне ученику да на доследан начин развије интеркултурну компетенцију. Значај интеркултурне компетенције је изузетно важан и за студенте који похађају предмете страних језика струке, јер ће они у току или након завршетка студија имати прилике да се сусретну са припадницима различитих култура. Уколико се темељно и систематски ради на развијању ове компетенције, студенти ће бити спремни да се у новим ситуацијама понашају на одговарајући начин и да без потешкоћа преносе поруке и идеје, а да при томе те поруке и идеје од стране њихових саговорника буду схваћене на прави и одговарајући начин.

2.3. Развијање интеркултурне компетенције у настави страног језика струке

Ванде Кастил (2009: 860) даје пример како би требало да функционише увођење концепта интеркултурних садржаја на часу страног језика струке. Ученицима би најпре требало да се зада да размисле о одређеном садржају попуњавајући упитник, а затим би тај садржај требало теоријски да се представи. Ауторка (Vande Kastil 2009: 860) сматра да интеркултурна настава не може да се сведе само на пренос информација, већ код ученика треба подстаћи интересовање за различитости, с циљем да усвоје отворен став и да учествују. Улога професора је да предводи час, професор је тај који би требало да ученицима пружи могућност да учествују у разним активностима захваљујући којима ће они развити позитиван став према другима (Vande Kastil 2009: 860). На крају часа ученици би требало да поново попуне упитник како би се утврдило у којој мери су се њихови ставови изменили (Vande Kastil 2009: 862).

Интеркултурни садржаји подразумевају и учење о различитој перцепцији времена између монохронијских и полихронијских култура. Монохронијске културе се карактеришу представљањем линеарне визије времена, при чему се цени тачност. С друге стране, у полихронијским културама визија времена је циклична, доминира флексибилност, интерперсонални односи су важни и припадници ове културе не раздвајају професионално од приватног. Затим постоје индивидуализоване и колективне културе. У индивидуализованим културама на првом месту су амбиција, успех и индивидуална слобода, припадници ове културе су такмичарски настројени. У колективним културама, на супрот томе, истиче се добро функционисање групе – најбитније је доћи до компромиса, а основу представљају хармонијски и солидарни односи. Културе се такође разликују и по начину преношења информација – експлицитно или имплицитно. У културама са експлицитним преносом информација већина информација се преноси преко јасних и директних порука, где поруке откривају намере пошиљаоца. У културама са

имплицитним преносом информација контекстуализација је на вишем нивоу, поруке се не преносе експлицитним путем, већ су инкорпориране у комуникативну ситуацију (Vande Kastil 2009: 859–869).

У процесу развијања интеркултурне компетенције важна дидактичка средства су аутентични материјали. Посебно се истичу документарни филмови на основу којих студент перципира путем чула слуха и вида вербалне, невербалне и екстралингвистичке елементе комуникације својствене циљном језику. Активности којима се развија интеркултурна компетенција могу бити симулација одређене ситуације или драматизација. На овај начин се импровизује и дочарава ситуација коју би студенти могли да очекују уколико се нађу у комуникативном чину са изворним говорницима.

3. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Предмет спроведеног истраживања је испитивање заступљености интеркултурне компетенције у настави страног језика струке у Србији, као и свест студената о значају интеркултурне компетенције. Циљ датог истраживања је анализа стагуса који интеркултурна компетенција има у настави страног језика струке. За потребе истраживања определили смо се да први узорак чине предавачи страног језика струке Универзитета у Београду, јер поменути универзитет обухвата највише факултета на којима се изучава страни језик струке. С обзиром на то да се ради о прелиминарном истраживању, други узорак чинили су студенти прве године студија одсека Прехрамбена технологија Пољопривредног факултета Универзитета у Београду, који су похађали предмете Енглески језик и Немачки језик, са укупним фондом од 30 часова у току зимског семестра академске 2016/2017. године. Техника прикупљања података је подразумевала упитник од десет питања затвореног типа, који је администриран предавачима испитаницима путем електронске поште, као и упитник од петнаест питања отвореног и затвореног типа који је прослеђен студентима.

Иако су упитници послати на велики број адреса како предавача, тако и студената с циљем добровољног попуњавања упитника, број испитаника био је као што следи: први узорак обухватао је седамнаест предавача страног језика струке (енглески, немачки, француски, руски, шпански, италијански) на различитим факултетима Универзитета у Београду, док је други узорак обухватао шездесет и два студента. Сви испитаници били су унапред обавештени да ће резултати овог истраживања бити коришћени у научне сврхе.

У оквиру датог истраживања пошли смо од следећих хипотеза:

- 1) примена концепта интеркултурне компетенције у наставном процесу је спорадична,
- 2) студенти су само делимично упознати са интеркултурном компетенцијом, мада препознају њен значај.

4. Резултати и дискусија

4.1. Ставови предавача према интеркултурној компетенцији у настави страних језика струке

Питања упућена предавачима односила су се на следеће: колико су предавачи упознати са концептом интеркултурне компетенције, да ли сматрају да је важна, да ли раде на развијању ове компетенције код студената, да ли је уводе систематски или спорадично, да ли је довољно заступљена, начин на који је уводе, која средства користе, да ли студенти имају свест о важности интеркултурне компетенције и да ли је усвајају са лакоћом, као и да ли је потребна обука предавачима. Резултати су исказани у процентима.

Апсолутно сви испитаници су упознати са концептом интеркултурне компетенције. Сви испитаници такође сматрају да је важно развијати интеркултурну компетенцију у настави страног језика струке. Постојање свести о значају интеркултурне компетенције је од велике важности. Сви испитаници су изјавили да у настави раде на развијању интеркултурне компетенције студената. Када се ради о томе колико често наставници уводе интеркултурну компетенцију на час, 70,6% испитаника то чини систематски, а 29,4% испитаника спорадично. Доста висок степен испитаника систематски уводи интеркултурне садржаје у наставу, али очигледно је да постоје и предавачи који то чине спорадично. Чак 88,2% испитаника сматра да је интеркултурна компетенција довољно заступљена у настави страног језика струке у Србији, док само 11,8% испитаника сматра да то није случај.

По питању начина на који предавачи интеркултурну компетенцију уводе у наставу, 94,1% испитаника је уводи кроз примере, док је 5,9% испитаника исту уводи теоријски. Увођење интеркултурних садржаја кроз примере најбољи је начин да их студенти брже и лакше усвоје, те је похвална чињеница да већина предавача на овај начин уводи интеркултурне садржаје.

Следећим питањем желели смо да сазнамо да ли предавачи користе аутентичне материјале у представљању интеркултурних садржаја. Укупно 94,1% испитаника примењује аутентичне материјале, док их 5,9% испитаника не примењује. Аутентични материјали су драгоцен извор информација за увођење интеркултурних садржаја.

Затим су предавачи упитани да ли студенти имају свест о интеркултуралности. Мали број испитаника (11,8%) сматра да студенти имају висок степен свести о интеркултуралности, 35,3% испитаника предавача сматра да студенти имају делимично развијену свест, док 52,9% верује да студенти готово да немају никакву свест о важности интеркултурне компетенције. Одговори предавача о свести студената указују на чињеницу да студенти нису довољно навикнути на појам интеркултурне компетенције. Укупно 70,6% предавача испитаника сматра да студенти са

лакоћом усвајају интеркултурне садржаје, док 29,4% испитаника не дели поменуто мишљење. На основу тога може се закључити да је потребно константно радити на усавршавању метода увођења интеркултурних садржаја.

Што се тиче усавршавања предавача у области увођења интеркултурних садржаја, 76,5% испитаника сматра да су потребне обуке и семинари, док 23,5% испитаника сматра да таква усавршавања нису потребна. Добијени одговори указују да је неопходан већи рад у сфери усавршавања предавача, као и да је свакако неопходно да се посвети више пажње овој теми.

4.2. *Ставови студената према интеркултурној компетенцији у настави страних језика струке*

Предмет другог истраживања јесте свест студената о значају интеркултурне компетенције. На упитник су добровољно одговорила укупно 62 студента, 72,6% женског и 27,4 % мушког пола. Старосно доба студената се креће од 18 до 38 година, мада већи део испитаника има 19 година (58%). Испитаници потичу из различитих делова Србије.

Питања постављена студентима су се односила на следеће аспекте: када су студенти почели са учењем енглеског и немачког језика, да ли владају и другим страним језицима, да ли су упознати са концептом интеркултурне компетенције, да ли су некада имали контакт са изворним говорницима, које сличности и разлике су уочили приликом сусрета са говорницима из других језичких и културних подручја, које су предности и недостаци комуникације са особама из других култура, да ли сматрају да је важна интеркултурна компетенција, да ли је она довољно заступљена у програмима на факултету и да ли би волели да имају више часова који укључују интеркултурне садржаје. У овом истраживању резултати су такође исказани у процентима.

Ако говоримо о томе када су испитаници почели са учењем енглеског и немачког језика, одговори су били заиста шаролики – извесан број студената почео је са учењем страног језика између три и дванаест година; већина испитаника је почела са учењем страног језика у првом разреду основне школе, мада је било и оних који страни језик уче од другог, трећег, четвртог и петог разреда основног школовања.

Нешто више од половине студената навело је да поред енглеског и немачког владају и другим језицима – француским, италијанским, руским и шпанским. Око 58% испитаника је одговорило да је упознато са појмом интеркултурна компетенција, што указује да знатан проценат испитаника ипак није упућен у овај појам. Отприлике 90% испитаника тврди да се директно сусрело са особама које долазе из других језичких и културних говорних подручја. Сличности које су испитаници уочили приликом сусрета са особама из других језичких и културних подручја се углавном односе на: слично понашање, размишљања, став према општим темама (нпр. образовање, пријатељство, љубав), интересовања,

смиао за шалу, приоритете у животу, манире, љубазност, комуникативност, дружељубивост, жељу за споразумевањем, вољу да разговарају са људима који нису из истог говорног подручја, заинтересованост да се упознају туђи обичаји, традиција, култура, занимљивости, као и неке речи које се слично изговарају, изговор приликом разговора на енглеском језику, али и коришћење што простијих реченица ради лакшег споразумевања.

Када су у питању разлике, испитаници су најчешће наводили различите обичаје, навике, традиције, културе, васпитање и правила, затим начин размишљања, споразумевања, облачења, исхране и коришћење слободног времена, животни стандард, разлике у менталитету и генерално у свакодневној култури, повученост, самоувереност, сналажљивост, ведрину, оптимизам, љубазност, пријатност, побожност, језик, друго писмо, приступ животу и акценат. Овакви одговори испитаника показују да су они веома свесни сличности и разлика које постоје приликом сусрета са особама из других културних и језичких подручја, било да се оне односе на сегменте свакодневног живота, на опште теме или на разлике и сличности које се тичу употребе језика.

Имајући у виду предности комуникације са особама из других језичких и културних подручја, испитаници су великим делом наводили: усавршавање страног језика, учење нових термина, боље, лакше, брже, ефикасније и забавније учење језика, стицање нових знања, културно уздизање, лакше долажење до потребних информација, побољшање међуљудских односа, схватање језика као моста међу људима без обзира на културолошку или етничку различитост, упознавање различитих култура, традиција, обичаја, места и људи, размена искустава и животних прича, и развијање свести о томе како други људи живе.

Ако у обзир узмемо недостатке комуникације са особама из других језичких и културних подручја, испитаници су навели следеће: немогућност потпуног разумевања, неразумевање одређених израза или неких термина или неких садржаја типичних за одређено подручје или погрешно разумевање одређених ставова.

Као што се из одговора испитаника може видети, постоји висока свест о предностима и значају комуникације са особама из других регија света, док се као недостатак великим делом наводи непотпуно разумевање, које се, претпостављамо, јавља, услед недовољног познавања или овладавања страним језиком или услед слабијег познавања одређених прилика у различитим подручјима.

Већина испитаника студената (90,3%) сматра да је важно развијати интеркултурну компетенцију у оквиру страног језика струке. Нешто више од половине испитаника (51,6%) сматра да су интеркултурни садржаји довољно заступљени на часовима. Већи део испитаника (72,6%) сматра да би волео да има више часова у које су укључени интеркултурни садржаји.

На основу добијених резултата може се закључити да већина испитаника свакако показује велику заинтересованост за ширу примену интеркултурних садржаја у настави страних језика струке него што је то сада случај. Резултати оба истраживања такође показују да и код предавача и код студената постоји врло развијена свест о важности интеркултурне компетенције, као и позитиван став према истој.

5. ЗАКЉУЧАК

Значај интеркултурне компетенције огледа се у формирању комплетног говорника у европском контексту двадесет првог века. Она представља много више од учења језика, јер пружа визију о уважавању другог и разумевању идентитета других култура.

На основу спроведеног истраживања, може се закључити да испитаници, како предавачи тако и студенти, сматрају да је развијање интеркултурне компетенције од велике важности, стога ова компетенција треба бити узета у обзир приликом креирања курикулума и образовних материјала. Дато истраживање такође указује на чињеницу да постоји и велика заинтересованост међу студентима испитаницима за коришћење интеркултурних садржаја у настави страних језика струке, као и воља да такви садржаји у будућности још у већој мери буду примењени на различите начине на часовима. Примена ових садржаја такође води како већој мотивацији студената за учење страних језика струке, тако и обликовању савременог интеркултурног говорника који је у потпуности способан да одговори захтевима своје струке.

Ако у обзир узмемо ограничења датог прелиминарног истраживања, то би евентуално могао бити број испитаника обухваћен истраживањем, пре свега предавача, али и то што су испитаници који су учествовали у другом истраживању студенти само једног факултета, те тако не можемо тврдити да би добијени резултати били у потпуности истоветни или мање или више слични са резултатима истраживања у коме би као испитаници учествовали и студенти неких других факултета. Као извесно ограничење инструмента датог истраживања могао би се евентуално сматрати мањи број питања који упитник садржи. Упитник би се у неком наредном истраживању могао допунити новим и детаљнијим питањима.

Резултати овог истраживања указују да је неопходно посветити више пажње овом концепту и радити више на истраживању интеркултурне компетенције у циљу формирања интеркултурних говорника спремних за комуникацију у савременом свету, као и да би ово истраживање требало проширити и прикупити више сазнања и о ставовима студената других нефилолошких факултета који се односе на интеркултурну компетенцију.

Листа референци

- Ataj et al. 2009: D. Ataj et al, The Role of Intercultural Competence in Foreign Language Teaching. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, special edition, vol. 10, num. 3, 123–135.
- Bajram, Zarate i Neuner 1997: M. Byram, G. Zarate & G. Neuner, *Sociocultural Competence in Language Learning and Teaching, Studies towards a Common European Framework of Reference for Language Learning and Teaching*. Education Committee, Council for Cultural Co-operation, Council of Europe Publishing.
- Bajram i Fleming 2001: M. Byram & M. Fleming, Introducción, in M. Byram & M. Fleming (Eds.), *Perspectivas interculturales en el aprendizaje de idiomas. Enfoques a través del teatro y la etnografía*. (traducción: J. R. Parrondo & M. Dolan). Madrid: Cambridge University Press.
- Bajram, Gribkova i Starki 2002: M. Byram, B. Gribkova & H. Starkey, *Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching. A Practical Introduction for Teachers*. Strasbourg: Language Policy Division, Council of Europe.
- Denis i Matas Pla 1999: M. Denis & M. Matas Pla, Para una didáctica del componente cultural en clase de E/LE, in L. Miquel & N. Sans (Eds.), *Cuadernos del tiempo libre, Colección Expolingua, Didáctica del español como lengua extranjera*. Madrid: Fundación Actilibre, 87–95.
- Iglesijas Kasal 2003: I. Iglesias Casal, Construyendo la competencia intercultural: sobre creencias, conocimientos y destrezas, in I. Alonso Belmonte (Ed.), *Carabela 54, monográfico, La interculturalidad en la enseñanza de español como segunda lengua/lengua extranjera* Madrid: SGEL, 5–28.
- Kramš 1993: C. Kramsch, *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Mejer 1991: M. Meyer, Developing transcultural competence: Case studies of advanced foreign language learners, in D. Buttjes & M. Byram (Eds.), *Mediating languages and cultures*. Clevedon: Multilingual Metters, 136–139.
- De Pablos Ortega 2004: C. Pablos Ortega de, La construcción del componente cultural en la clase de E/LE: propuesta didáctica a través del cine de Pedro Almodóvar. *Frecuencia L*, Noviembre 2004, 27, 18–21.
- Peres 1996: Pérez, N. Algunas ideas para la enseñanza de la cultura. *Frecuencia L*, Noviembre 1996, 3, 36–40.
- Курикуларни план Института Сервантес 2006: *Plan Curricular del Instituto Cervantes*, Centro Virtual Cervantes. Elektronsko izdanje bez paginacije. http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/plan_curricular/ 11. 5. 2015
- Vakas Ermida i Benavente 2002: A. Vacas Hermida, A. & J.C. Benavente, Hacia la competencia intercultural en el aprendizaje del español. *La intercultural en la enseñanza ELE*, 1–17. <http://red.pucp.edu.pe/ridei/files/2012/11/121114.pdf> 4. 10. 2015
- Vande Kastil 2009: A. Vande Castele, El desarrollo de la competencia intercultural en el aula de español para fines específicos, in Barrientos Clavero, A. et al. (Eds.). *Actas del XIX Congreso Internacional de la ASELE, el profesor de español LE/L2* Cáceres: Universidad de Extremadura, 855–864. http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/asele/pdf/19/19_0855.pdf 20. 5.2015
- Zajednički evropski okvir za žive jezike: učenje, nastava, ocjenjivanje*. Council of Europe. (prevod, 2002). Podgorica: Ministarstvo prosvjete i nauke.

Sonja N. Hornjak
 Danijela D. Đorđević
 Kristina V. Marković

INTERCULTURAL COMPETENCE IN TEACHING LANGUAGES FOR SPECIFIC PURPOSES

Summary

The paper analyses the concept of intercultural competence and its presence within teaching foreign languages for specific purposes in Serbia. The aim of this study was to investigate the extent of the presence of intercultural competence within teaching foreign languages for specific purposes at non-philological faculties as well as the existence/non-existence of awareness about this competence and attitudes towards the importance of intercultural competence. In addition to the theoretical analysis of the research problem, this paper presents the results of a survey conducted among lecturers of foreign languages for specific purposes at non-philological faculties of the University of Belgrade as well as the results of a survey carried out among students of the Faculty of Agriculture, University of Belgrade. The survey results indicate that there is a developed awareness and a positive attitude towards intercultural competence. The results show that the importance of intercultural competence is recognised by both lecturers and students. It can therefore be concluded that the development of intercultural competence should occupy an important place in the curriculum of foreign languages for specific purposes at non-philological faculties.

Keywords: intercultural competence, language for specific purposes, cultural differences, culture, intercultural speaker, cultural patterns, intercultural content

*Примљен 18. маја 2017. године
 Прихваћен 29. новембра 2017. године*